

(Lund), at man raaber paa private Skoler. Sa, det kan jo gjerne være, at vor Tale derom lyder som Naab for det ærede Medlems musikalske Øren, det skal jeg ikke indlade mig paa, thi det er i hvert Fald ikke noget Bevis imod vore Grunde. Jeg skal dog imidlertid gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at der foruden de af mig tidligere anførte Grunde for denne Betragtning endnu er een, nemlig den, at medens vi vel tør have, at det er en almindelig Samfundsag at faae Ungdommen ført frem til en Almendannelse, altsaa til at naae et vist Lavmaal af Kundskab, saa at altsaa ogsaa Udgiften derved kan dækkes ved f. Ex. at beskatte alle Børgerne i en By, saa turde det maaske være tvivlsomt, hvorvidt det vilde være principrigtigt end yderligere at paaligne ogsaa dem, der ingen Børn have, forsøgede Skatter, for at formuende Folk, der have Børn, kunne faae givet deres Børn høiere Undervisning for en lavere Betaling, men dette Princip komme vi ind paa ved Fordringen om et forøget Tilskud fra Byerne og Amtene. Naar vi havde dette, at det Hovedsagelige for Staten er at gjøre den almindelige fælles Undervisning i en vis Forstand til en Statsag, det vil sige at give det hen under Tilsyn af Staten ligesom paa den anden Side Universitetet, medens man overlader det, der ligger derimellem, til at udvikle sig friere, understøttet af de Midler, som man eier dertil, saaledes at de Uformuende kunne komme frem derved, da tror jeg, at vi paa mange Maader ville faae de Midler, som nu ere bundne paa en ubelig Maade, løste til Fordel for hele Undervisningens Fremme. Det er ganske rigtigt — hvilket ogsaa er blevet nævnt — at Kommunerne skulle have Indflydelse paa Skolevæsenet, men naar det ikke er Kommunerne Skolevæsen, saa skulle de ogsaa være frie for at have Indflydelse derpaa. Jeg tror, at det ærede Medlem for Viborg (Ansjer) kan have Ret i, at der gives mange Lærere — og det er maaske ogsaa Tilfældet med vedkommende Skolebestyrer; jeg kender ikke Forholdet — som kunne staa sig godt med den til visse Tider værende kommunale Bestyrelse, men der gives ogsaa andre Lærere, som ikke ere mindre dygtige Mænd — thi have de ikke denne Egenkab, saa kunne de have andre gode Egenkaber — som ikke ere saa heldige at finde Naade for disse Raads Dine. Jeg er den høitærede Minister taknemmelig for hans Udtalelse angaaende et enkelt vigtigt personligt Spørgsmaal, nemlig angaaende Spørgsmaalet om Betingelsen for Ordination af den grønlandske Raikhet; jeg haaber, det skal lykkes den høitærede Minister at faae det, som han har udtalt som sit Ønske, opfyldt til Trods for de Hindringer, som muligens kunne være tilstede. Naar den høitærede Minister har sagt, at han ikke vilde udføre Anlægget af botanisk Have, naar vor Bevilling blev vedtagen, saa forstaaer jeg dette saaledes, at han nok vil fuldføre

det, som der er sluttet Kontrakt om, og adskillige saadanne mindre Ting, som ere nødvendige til en Afrunding af det Hele, men at han ikke vilde paatage sig at begynde paa Museumsbygningen og de andre Bygninger, som skulde paabegyndes næste Aar. Hvis denne Opfattelse er rigtig, vil jeg for Øvrigt ikke anse det for en videre farlig Sag; det er maaske i og for sig endog det Heldigste, som for Diebliffet kan gjøres i Sagen. Der er endnu et Spørgsmaal, som har vaakt en Del Røre, nemlig vort Forslag med Hensyn til Staarup Skole. Jeg beklager den megen Opsigt, som dette lille ustyldige Forslag har gjort. Vi have ikke sagt Andet, end at vi skulde prøve endnu en Gang; have de Andre Tillid til Overretten, saa have vi ikke mindre Tillid til Høiesteret og finde det rigtigt, at vi lade et Aar gaa hen og høre Høiesterets Mening om denne Sag. Sagen har været for her forskjellige Gange, og ganske vist har det ærede Medlem Ret, der sagde, at mange Medlemmer og Regjeringen have havt den Mening, at Staten burde give efter; men det har dog hidtil været saaledes, naar Sagen har været behandlet her, at Udvalgets Flertal har havt en anden Mening. Nu er det ganske vist, at fra en vis Side er man altid tilbøjelig til at tro, at Bevillingsmyndigheden har Ret i sin Opfattelse, og at Domstolene have Ret, fordi de gjennem juridiske Undersøgelser komme til et andet Resultat, men saadanne Spørgsmaal ere ofte ingentunde løste derved. Men kunne de Herrer sige mig, hvorledes og med hvilke Fordringer er denne Sag indledet fra Statens Side? Hvad har Staten fordret Staarup Kommune paalagt ved Processen, og hvad har den krævet at blive fri for? Kunne de Herrer sige mig det, saa ville vi overveie, om vi ville blive staaende ved vor Dom eller ikke. Dersom man har indledet Sagen saaledes, at det ikke var Statens Pligt men Staarup Kommunes at opføre denne Organiskole, hvis man er mødt med den Fordring, saa er det naturligt, at man havde faaet Afslag; thi det vilde være ubilligt at paalægge Staarup Kommune nogenfømhelst Udgift til denne Bolig; det kan der ikke være Tale om. Har man søgt at ville vælte en saadan Udgift over paa Staarup Kommune, saa er det forstaaeligt, at vi have tabt Sagen; thi derom kan der aldrig være Tale. Men paa den anden Side ser det ganske vist noget beynnderligt ud, at man ved Dom kan blive paalagt at opføre en Bolig for en Kapital, hvis Nente er større, end der fundatsmæssig var bestemt, og det for at holde Døvelsskole ved Seminarieret, til samme Tid der ingen Døvelsskole er ved de andre Seminarier; jeg siger: kan det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds (Schjærring), eller Andre, som have talt herom, udvilde for os denne Sag og forklare os, at der ikke er stillet større Fordring, end rigtigt er, og at den tidligere førte Debat om Sagen ikke er bleven misforstaaet fra